

VANAMON PÄIVÄKODIN

VUOSISUUNNITELMA

toimikausi 2020-2021

Oikeudenmukaisuus

Turvallisuus

Suvaitsevaisuus

Luottamus tulevaisuuteen

Perustehtävä ja arvot

Kajaani luo asukkaille, yrityksille ja yhteisöille hyvinvointia, turvallisuutta, sujuvaa arkea sekä menestymisen edellytyksiä.

Arvojamme ovat oikeudenmukaisuus, suvaitsevaisuus, turvallisuus, luottamus tulevaisuuteen.

Arvot toimintatapoina

Edistämme hyvinvointia tekemällä päätöksiä oikeudenmukaisesti.

Toimimme avoimesti ja läpinäkyvästi.

Kunnioitamme ja edistämme yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.

Arvostamme yksilöllisyyttä ja koemme erilaisuuden voimavarana.

Suhtaudumme toisiimme ennakkoluulottomasti ja arvostaen.

Panostamme turvalliseen ja terveelliseen ympäristöön.

Haluamme tehdä jokaisesta päivästä turvallisen.

Tahdomme mahdollistaa sujuvan arjen.

Edistämme kaupungin elinvoimaa myös tulevaisuudessa.

Sisällys

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa	4
Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa.....	4
Resurssiviisautta luontokaupungissa	4
Tulevaisuus nuorissa	5
Osajista elinvoimaa	5
MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET	6
PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS	8
Varhaiskasvatuksen arvoperusta	10
TIIMISOPIMUS.....	12
Leikki	13
Ajattelu ja oppiminen (2.7)	16
Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7).....	18
Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7).....	19
Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)	21
Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)	23
Kielten rikas maailma (4.5).....	25
Ilmaisun monet muodot (4.5)	27
Minä ja meidän yhteisömme (4.5)	29
Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5).....	31
Kasvan, liikun ja kehityn (4.5).....	33
Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7).....	35
Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)	36

KAJAANIN KAUPUNGIN TAVOITTEET- 4 kasvuteemaa

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

- Palveluiden riittävä määrä ja palveluiden läheisyys- helpottaa perheiden arkea
- Tuotamme laadukkaita palveluita, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin
- Teknologian hyödyntäminen huoltajien osallisuuden lisäämisessä
- Teknologian hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa - laaditaan varhaiskasvatuksen TVT - strategia
- Tuki lapselle ja perheelle järjestetään mahdollisimman aikaisessa vaiheessa
- Kulttuuritoiminnan edistäminen varhaiskasvatuksen toiminnassa (taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia)
- Osallistuminen valtakunnalliseen Ilo kasvaa liikkuen- toimintaan

Näin toimimme:

Joka ryhmässä yhteiset drive kansiot valituin teemoin (leikki, liikunta, käden taidot, retket)

Teemme yhteistyötä alueen perheohjaajan kanssa mm. mukana vasukeskusteluissa tarvittaessa.

Olemme mukana liikunnassa- pienet askeleet

Resurssiviisautta luontokaupungissa

- Luonto on yksi varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristö
- Tavoitteena on vahvistaa lasten luontosuhdetta ja vastuullista toimimista ympäristössä sekä ohjata heitä kohti kestävä elämäntapaa
- Toimitaan paljon luonnossa ja lähiympäristössä: luodaan juuret Kajaaniin kotikaupunkina.
- Harjoitellaan kierrättämistä ja lajittelua yhdessä lasten kanssa
- Hankinnoissa huomioidaan kestävä kehitys ja vastuullisuus, kestävyys ja kierrättäminen
- Juhlissa suositaan aineettomia lahjoja ja ohjelmaa

Näin toimimme:

Viikottaiset metsäretket, joissa lasten osallisuus korostuu kysymyksin ja ihmettelyn muodossa.

Ekokurren vierailu marraskuu 2020

Lajittelemme lasten kanssa biojätettä ja viemme lähialueen kierrätyspisteeseen mm. lasia, pattereita.

Lapset osallisena oman pihan ja lähiympäristön roskien keräämisessä.

Tulevaisuus nuorissa

- Lasten osallisuus on pysyvä varhaiskasvatuksen painopistealue. Osallisuuden kautta jokainen lapsi tulee huomioiduksi omalla itsenään ja omien vahvuuksiensa kautta.
- Sitoudutaan ohjaamaan opiskelijoita: tet-harjoittelijat, lähihoitajat, sosionomi ja vaka- opettajat
- Tehdään yhteistyötä oppilaitosten kanssa.
- Sitoudutaan hyvään perehdyttämiseen uusille työntekijöille. Järjestetään perehdytystilaisuus syksyisin.
- Annetaan mahdollisuus työssä onnistumiseen.
- Huolehditaan työhyvinvoinnista.

Näin toimimme:

Vahvuus Varis- korttien hyödyntäminen lasten itsetunnon vahvistamisessa.

Lasten osallisuus huomioidaan leikeissä ja eri sisältöalueiden toiminnan toteutuksessa. Esim. leikistä oma havainnointivihko. Lasten kokoukset/äänestys, joissa jokainen tulee kuulluksi.

Päiväkodissa on oma opiskelijoiden yhdyshenkilö ja apulaisjohtaja vastaa perehdytyksestä. Talon johtaja vastaa uuden työntekijän perehdyttämisestä. Perehdytyskansion päivitys tammikuussa-21.

Osaajista elinvoimaa

- Pätevän työvoiman saannista huolehtiminen: osallistutaan rekrytointitilaisuuksiin yliopistoissa ja muissa oppilaitoksissa.
- Luodaan positiivista kuvaa Kajaanin varhaiskasvatuksesta monipuolisella markkinoinnilla ja viestinnällä.
- Laaditaan henkilöstölle täydennyskoulutus suunnitelma (vuosikello). Henkilöstölle järjestetään ajan-kohtaisia ja laadukkaita koulutuksia.
- Osaamisen tunnistaminen, arvostaminen ja hyödyntäminen.
- TVT- osaamisen lisääminen koko varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Näin toimimme:

Tuetaan koulutuksiin osallistumista mm. ea-koulutukset, tvt-taidot. Välitetään hallintoon tietoa koulutustarpeista ja toiveista.

Jaamme talon sisällä osaamista täsmäkoulutuksin mm. tvt-taitojen opettaminen omassa yksikössä. (esim. kuvien siirto, puppet edu sadutuksessa)

MONITAHOARVIOSTA NOUSSEET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Yksikköemme vahvuudet
<p>Yhteisöllinen, joustava toimintatapa mahdollistaa lapsille turvallisen päiväkotipäivän ja tukee työntekijöiden työssäjaksamista. Resurssit jakautuvat tasaisesti tilanteen mukaan.</p> <p>Vanamo on pieni yksikkö; perheet ja henkilöstö tulevat molemmin puolin helpommin tutuiksi ja lähestyttäviksi.</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Hyvä työvuorosuunnittelu, jolle on mietitty aika ja paikka. Henkilöstö siirtyy tarvittaessa joustavasti ryhmästä toiseen työpäivän aikana. Esimies vastaa resurssien organisoinnista.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Onko työvuorosuunnittelua mietitty titaniavastaavan kanssa?</p> <p>Onko henkilöstöresursseja käytetty tehokkaasti, ettei sijaisia ole palkattu. Suhdeluku on toteutunut silti.</p>

Yksikköemme kehittämiskohteet
<p>Vuorovaikutussopimukseen sitoutuminen</p> <p>Informaation kulku; työntekijän oma aktiivisuus ja vastuu korostuu</p> <p>Johtajan ja apulaisjohtajan ja tiimivastaavien roolien selkiyttäminen</p>
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin:</p> <p>Tiimeille syksyllä/kevällä työ ilmapiiri-kysely. Yhteisistä pelisäännöistä ja työyhteisön ilmiöistä keskustelua talon palaverissa säännöllisin väliajoin. Yksi iltapalaveri syksyllä/kevällä.</p> <p>Työntekijät lukevat kahvihuoneessa olevan informaation/muistiot. Työntekijän vastuu kysyä asioista, jotka mietityttävät.</p> <p>Vastuiden (johtaja/apulaisjohtaja) jakaminen ja henkilöstön tiedottaminen (kirjattu ylös)</p>
<p>Arviointi</p> <p>Henkilöstön ”puumerkit” tiedotteiden ja muistioiden lukemisesta.</p> <p>Työ ilmapiiri- kyselyn läpikäynti henkilöstön kanssa. Ratkaisukeskeistä keskustelua työyhteisön vuorovaikutuksesta.</p>

MONITAHOARVIOINNISTA NOUSSEET YHTEISET KEHITTÄMISKOHTEET

Huoltajien osallisuuden lisääminen
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Joka ryhmässä sisältöalueisiin (leikki, liikunta, kädentaidot,retket) omat drive kansiot huoltajien nähtäväksi.</p> <p>VASUSEINÄ ryhmissä: pedagogiikka näkyväksi vanhemmille kuvin ja sanoin.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Vanhempien palaute kansioiden käytöstä.</p> <p>Miten talon pedagogiikkaa tehtiin ryhmässä vanhemmille paremmin näkyväksi?</p>

Kiusaamisen ehkäiseminen + toiminnasta tiedottaminen huoltajille
<p>Näin toimimme + tarkennus tiimiin</p> <p>Sovitut käytänteet kasvattajien läsnäolosta lapsiryhmässä eri tiloissa arjen eri toiminnoissa.</p> <p>Pienin askelin-ohjelma käytössä+tunnekuvat ja keskustelu lasten kanssa.</p>
<p>Arviointi</p> <p>Tiimissä säännöllisin väliajoin keskustellaan kasvattajien läsnäolosta/sovitusta menetelmistä kiusaamistilanteissa.</p> <p>Onko Pienin askelin ohjelmaa/tunnekuvia käytetty ryhmässä tukemaan lasten sosiaalisten taitojen kehittymistä?</p>

PEDAGOGISEN TOIMINNAN VIITEKEHYS

K

Varhaiskasvatuksen arvoperusta

Lapsuuden itseisarvo
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaame:</p> <p>Jokaista lasta arvostetaan omana ainutlaatuisen itsenään.</p> <p>Kasvattajat ovat arjen tilanteissa läsnä, mikä mahdollistaa jokaisen lapsen huomioimisen yksilönä.</p>

Ihmisenä kasvaminen
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaame:</p> <p>Opettelemme arjessa hyviä käytöstapoja ja toisen huomioimista.</p> <p>Pienin askelin (sosiaalisia ja tunteita kehittävä ohjelma) soveltaen käytössä.</p> <p>Puutemme heti kiusaamiseen ja käsittelemme asian käyttäen apuna tunnekuvia/sosiaalista tarinaa</p>

Lapsen oikeudet
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaame:</p> <p>Lapselle annetaan riittävästi aikaa ja tilaa leikkiä.</p> <p>Tuemme lapsen ilmaisua monipuolisesti. Pcs-kuvat vuorovaikutuksen tukena joka ryhmässä.</p>

Yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja moninaisuus
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaame:</p> <p>Jokaiselle lapselle suodaan onnistumisen kokemuksia.</p> <p>Lapset huomioidaan tasavertaisesti;kehitystaso, kulttuuritausta ja sukupuoli huomioiden.</p>

Perheiden monimuotoisuus
<p>Miten arvo näkyy toiminnassaame:</p> <p>Ammatillinen suhtautuminen perheiden monimuotoisuuteen (eri perhemuodot, mamu, perhekiisi)ja tasa-arvoinen kohtelu.</p> <p>Teemme yhteistyötä perheohjaajan kanssa perheiden tueksi.</p>

Terveellinen ja kestävä elämäntapa
Miten arvo näkyy toiminnassaamme: Kannustetaan perheitä (mm.vasukeskustelu) liikkumaan ja keskustelemme säännöllisen arkirytmien tärkeydestä. Ohjataan lapsia omatoimisuuteen mm.ruokailussa ja kestävään kehitykseen (lelujen ja kirjojen käsittely, jätteiden lajittelu)

TIIMISOPIMUS

TIIMIN NIMI:

TIIMIN JÄSENET:

TIIMIN VETÄJÄ:

TIIMIN JÄSENTEN VASTUUALUEET:

TIIMIN KÄYTÄNTEET, SOPIMUKSET JA YHTEISET PELISÄÄNNÖT:

TIIMIN KEHITTÄMISKOHTEET

Kehittämiskohde 1 + arviointi
Kehittämiskohde 2 + arviointi
Kehittämiskohde 3 + arviointi

MITEN TIIMISSÄ HUOLEHDITAAN JA YLLÄPIDETÄÄN TYÖHYVINVOINTIA

--

Leikki

Leikkiin kannustavassa toimintakulttuurissa tunnustetaan leikin merkitys lapsen hyvinvoinnille ja oppimiselle. Henkilöstö tunnistaa leikkiä rajoittavia tekijöitä ja kehittää leikkiä edistäviä toimintatapoja ja oppimisympäristöjä. Lapsilla ja henkilöstöllä on mahdollisuus kokea yhdessä tekemisen ja leikin iloa. Yhteisössä kannustetaan kaikkia kekseliäisyyteen, mielikuvituksen käyttöön, omaan ilmaisuun ja luovuuteen. Leikki saa näkyä ja kuulua. Lasten leikkialoitteille, kokeiluille ja elämyksille annetaan tilaa, aikaa ja leikkirauhaa. Leikkiville lapsille ja aikuisille mahdollistetaan keskittyminen leikkiin. (4.4)

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Joustava päiväjärjestys, jossa lasten leikkitoiveita kuunnellaan ja pienryhmätoiminta takaa leikkirauhan ja ajan lapselle -Leikin rikastuttaminen, aikuinen on läsnä lasten leikissä. -Leikkivälineiden vaihto ryhmien välillä, sitten, kun korona-aika on ohi. -Leikkivälineiden käyttö kaikissa ryhmän tiloissa. - Lasten toiveiden kuuntelu → aikuinen heittäytyy toiveiden maailmaan. -Ryhmien väliset leikkipäivävierailut, sitten kun korona-aika on ohi. -Lähialueiden puistot sekä metsät leikkiympäristönä. -Jokainen ryhmä dokumentoi syksyllä/kevällä yhden lapsen ja lapsiryhmän leikkihetken (aika sovitaan erikseen). - Aikuinen huolehtii leikkiympäristön muutoksista lasten toiveiden mukaan tai ajankohtaisen teeman mukaan.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Leikkitaulu ryhmässä käyttöön helpottamaan leikin valintaa ja kuulluksi tuleamista.</p> <p>Jokaisesta lapsesta yksi leikkikuva driveen.</p> <p>Leikkihavainnot (osallisuus/vuorovaikutus) vihko leikkihuoneessa.</p> <p>Kerran viikossa retki lähiympäristöön/metsään.</p> <p>Mintut: Lelukuvat hyllyihin ja koreihin valokuvin, lokakuun loppuun mennessä.</p> <p>Varmistetaan päivittäinen leikkiaika lapsille.</p> <p>Pienryhmätoiminta luonnollisena toimintatapana, leikin vahvistaminen aikuisen tuella, tuetaan myös lasten omatoimista leikkiä.</p> <p>Aikuinen läsnä leikissä ja rikastuttamassa leikkiä.</p> <p>Leikkikuvataulut leikeissä.</p>

	<p>Vesileikkihuone käyttöön leikkilaksi.</p> <p>viskarit: juonnellinen ja pitkäkestoinen leikki</p> <p>ketut: roolileikki</p> <p>Sinikellot: Aikuinen on aktiivinen leikissä. Panostetaan pienryhmätoimintaan, jossa huomioidaan lasten ikä, taito ja kiinnostuksen kohteet. Kuvia esille eri toiminnoista. Lähiympäristön hyödyntäminen leikkiympäristönä. Leikkihetkiä dokumentoidaan valokuvien ja videoiden avulla sekä havainnointivihkoon kirjaamalla.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Unikot+ Mintut: Leikkiin liittyvien tavoitteiden toteutuminen ryhmissä?</p> <p>Sinikellot: Pedagoginen dokumentointi, ainakin yhden leikkihetken kuvaaminen syksyllä ja keväällä. Leikkihetkien reflektointi tiimeissä.</p> <p>- Miten lähiympäristön huomioiminen näkyi pedagogiikassa ja toiminnoissamme?</p>

Ajattelu ja oppiminen (2.7)

Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa muiden ihmisten ja ympäristön kanssa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle ja elinikäiselle oppimiselle. Tiedon hankinta, jäsentäminen ja uuden luominen edellyttävät luovaa ja kriittistä ajattelua, jonka perustaa luodaan varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten ajattelun ja oppimisen taitoja.

Lasten ajattelu ja oppiminen kehittyvät monipuolisten ja merkityksellisten kokemusten avulla. Ihmettelylle, oivaltamiselle sekä oppimisen ilolle tulee olla tilaa. Leikissä lapsilla on mahdollisuus käyttää mielikuvitustaan ja luovuuttaan, kokeilla yhdessä ideoita ja tutkia maailmaa. Lasten taitoja jäsentää, nimetä ja kuvata ympäristöä ja sen ilmiöitä tuetaan lasten iän ja kehityksen mukaisesti. Lapsia rohkaistaan kysymään ja kyseenalaistamaan. Heidän kanssaan iloitaan onnistumisista ja opetellaan kannustamaan toisia. Lapsia kannustetaan myös sinnikkyteen ja olemaan lannistumatta epäonnistumisista sekä keksimään ratkaisuja eri tilanteissa. Heitä ohjataan suuntaamaan ja ylläpitämään tarkkaavaisuuttaan. Päivittäinen, riittävä fyysinen aktiivisuus tukee lasten ajattelua ja oppimista. Toiminnan pedagoginen dokumentointi (luku 4.2) sekä yhteinen pohdinta auttavat lapsia havaitsemaan oppimistaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan. Tämä vahvistaa lasten uskoa omiin kykyihinsä.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen perusta on yhdessä tekeminen vuorovaikutuksessa toisten lasten ja aikuisen kanssa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä lasten toiminnassa jatkuvasti, jolloin aikuinen voi osaltaan mahdollistaa lapsen ajattelun ja oppimisen kehittymisen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Toimintaa suunnitellaan lapsilta itseltään nousevista kiinnostuksen kohteista. Yhteiset keskusteluhetket lasta/lapsia kiinnostavista asioista. -Tabletin käyttö tiedonhaku varten lapsia kiinnostavista asioista -Tärkeää toiminnan pedagoginen dokumentointi (havainnointivihko, lasten toiminnan videointi) -Jokainen ryhmä luo omat menetelmänsä lasten toimintaideoiden keräämiseksi -Vahvuus Varis-korttien ja tunnekorttien käyttöönotto
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Lasta kiinnostava asia tuodaan koko ryhmän nähtäväksi tablettia käyttämällä.</p> <p>Lasten vahvuuksista keskustellaan ryhmässä Vahvuus Varis kortteja käyttämällä marraskuussa.</p> <p>Pienryhmä toiminnassa toinen kasvattaja videoi (ipad) lapsia toimintahetkellä.</p> <p>Mintut: Vahvuusvaris kortit otetaan käyttöön / tutustutaan niihin.</p> <p>Vahvuus varis tunnekortit käyttöön.</p> <p>Aikuinen tarttuu lapsen ideoihin ja auttaa toteuttamaan niitä mahdollisimman pian, esim. lapsille suodaan halutessaan mahdollisuus esittää omia näytelmiä.</p> <p>Lasten toiminnan videointi osaksi arkea.</p> <p>Sinikellot:Tabletin käyttö pedagogisesti. Lasten töitä sadutetaan ja lapset tutustuvat ikätasolle sopivaan oppimishjelmiin. Aikuinen on aidosti läsnäoleva, kuunteleva ja mahdollistava. Arjen tilanteita kuvataan Ipadilla ja puhelimella toimikauden aikana. Kuvia lähetetään viestillä ja Drive-kansioon myös huoltajille. Tunnekorttien käyttöönottoaminen (Askeleittain ja Varis-kortit).</p>

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	<p>Mintut:Syksyllä lasten vahvuuksien videointia (onko videoitu)</p> <p>Unikot: Onko Varis vierailut ryhmässä marraskuussa?</p> <p>Sinikellot: Dokumentoimmeko lasten erilaisia toimintoja?</p> <p>Onko sadutettu vähintään kaksi kertaa toimikaudessa.</p> <p>Arjen toimintojen kuvaaminen Ipadilla ja puhelimella, joita lähetetään huoltajille. Lähetettiinkö?</p> <p>Toteutuiko tunnekorttien käyttö?</p>
------------------------------------	--

Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu (2.7)

Lapset kasvavat kulttuurisesti, kielellisesti ja katsomuksellisesti moninaisessa maailmassa. Tämä korostaa sosiaalisten ja vuorovaikutustaitojen sekä kulttuurisen osaamisen merkitystä. Osaamiseen kuuluu taito kuunnella, tunnistaa ja ymmärtää eri näkemyksiä sekä kyky reflektoida omia arvoja ja asenteita. Vuorovaikutustaidoilla sekä kyvyllä ilmaista itseään ja ymmärtää muita on tärkeä merkitys identiteetille, toimintakyvylle ja hyvinvoinnille. Toimiva vuorovaikutus erilaisista kulttuuri- ja katsomustaustoista tulevien ihmisten kanssa edellyttää oman ja muiden kulttuurin ja katsomuksellisen taustan ymmärtämistä ja kunnioittamista. Varhaiskasvatuksen tehtävä on edistää lasten kulttuurista osaamista sekä heidän vuorovaikutus- ja ilmaisu-taitojaan.

Paikallisesti päätetyt asiat

Varhaiskasvatuksessa luodaan myönteisiä ihmissuhteita, harjoitellaan tunnetaitoja sekä erilaisuuden hyväksymistä ja arvostamista. Aikuinen tiedostaa oman roolinsa ja ammatillisuutensa vuorovaikutustaitojen mallintajana ja toimii sen mukaisesti. Jokainen lapsi ja aikuinen on arvokas ja häntä kohdellaan sen mukaisesti.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Osallistutaan kaupungin tarjoamaan kulttuuritarjontaan (esim. kirjasto, kirjastoauto, konsertit, museot, teatteri, Silmu) mahdolliset rajoitukset huomioiden. - Huomioimme eri kulttuurit teemapäivissä. - Pienin Askelin tai Askeleittain tunnetaitojen harjoitusohjelma käytössä. -
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Pienet askeleet 3-vuotiaille soveltuvin osin käyttöön lokakuussa .</p> <p>Lasten oikeuksien päivänä(i padilta eri maiden lasten kuvia).</p> <p>Mintut: Osallistumme mahdollisuuksien mukaan kaupungin kulttuuritarjontaan.</p> <p>Huomioimme kalenterivuoden teemat toiminnassamme.</p> <p>Käytämme myös pcs-kuvia tunteiden käsittelyssä ja sanoittamisessa arjessa (Vahvuus varis tunnekortit otamme käyttöön ryhmässämme).</p> <p>Mahdollisuus käyttää Pienin askelin harjoituksia, syksyn aikana</p> <p>Roihukansio käytössä yhdellä lapsella vuorovaikutuksen ja ilmaisun tukena</p> <p>Päivästrukturi käytössä yksilö ja yhteisötasolla.</p> <p>Sinikellot: Osallistutaan eri kulttuuritapahtumiin tilanteen salliessa (korona). Huomioidaan juhlapyhät ja tapahtumat päiväkodin arjessa.</p> <p>Järjestetään lapsille erilaisia teatteriesityksiä. Lapsella mahdollisuus itseilmaisuun (käsinnuket/pöytäteatterivälineet) saatavilla,</p> <p>Aikuinen toimii esimerkkinä vuorovaikutustilanteissa ja sanoittaa toimintaansa.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Pienet askeleet –ohjelman toteutuminen?</p> <p>Erilaisuus/eri maiden lapset (tutustuminen/keskustelu)?</p> <p>Miten lasten osallisuus/ itseilmaisu näkyivät ryhmän toiminnassa?</p> <p>Miten juhlapyhät on huomioitu?</p>

Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot (2.7)

Itsestä huolehtimiseen, terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat kaikille tärkeitä. Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä taitoja sekä ohjata heitä tekemään kestävän elämäntavan mukaisia valintoja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan lasten myönteistä suhtautumista tulevaisuuteen.

Lasten itsenäisyyden asteittaista lisääntymistä tuetaan. Lapsia autetaan ja heitä kannustetaan pyytämään apua sitä tarvittaessaan. Lasten kanssa harjoitellaan erilaisia taitoja kuten pukeutumista, ruokailua sekä henkilökohtaisesta hygieniasta ja omista tavaroista huolehtimista. Lapsia ohjataan toimimaan vastuullisesti ja turvallisesti varhaiskasvatuksen oppimisympäristöissä, kuten lähiluonnossa ja liikenteessä. Lasten kanssa käsitellään heidän hyvinvointiaan edistäviä asioita kuten levon, ravinnon, liikunnan ja mielen hyvinvoinnin merkitystä. Lapsia autetaan tunteiden ilmaisussa ja itsesäätelyssä. Lasten tunnetaidot vahvistuvat, kun heidän kanssaan opetellaan havaitsemaan, tiedostamaan ja nimeämään tunteita. Lapsia ohjataan myös kunnioittamaan ja suojelemaan omaa ja toisten kehoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsille tarjotaan tekemisen ja osallistumisen mahdollisuuksia yhteisiin arjen työtehtäviin, esimerkiksi pöytien pyyhkimiseen, vaatteiden viikkaamiseen tai vastaaviin päivittäisiin tekemisiin. Lasten kanssa harjoitellaan tunnetaitoja lasten tarpeet ja kehitystaso huomioiden. Materiaalina voidaan käyttää mm. Pienin Askelin –opetusohjelmaa. Jokaisessa ryhmässä huolehditaan kehotunnekasvatuksesta ja turvataitojen opettelusta arjen eri tilanteissa. Aikuinen valvoo, ohjaa ja auttaa lapsia wc-käyntien yhteydessä. Lapsia ohjataan pesemään ja kuivaamaan kätensä jokaisen wc-käynnin jälkeen. Aikuinen huolehtii, että lapset pesevät kätensä tullessaan hoitopaikkaan, wc:ssä käynnin jälkeen, vaipanvaihdon jälkeen ja ennen ruokailuja.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kannustetaan huolehtimaan omatoimisesti henkilökohtaisesta hygieniasta (käsiin pesu, suun pyyhkiminen, vaatehuolto). - Opetetaan lasta tuntemaan oman kehon rajat, toisen koskemattomuuden kunnioitus. - Tunnetaitojen tunnistaminen ja vahvistaminen. - Ruokailussa ikätason mukainen omatoimisuus: paljonko haluaa ruokaa, leivän voitelu, maidon kaataminen, asioiden poisvienti, pöytien pyyhkiminen. - Terveellinen ja monipuolinen ravinto, siitä keskustelu. - Leikin ja muun toiminnan jälkeen jälkien siivoaminen. - Huoltajien ohjaus sopivasta pukeutumisesta ulkona ja sisällä.
<p>Ilo kasvaa liikkuen – ohjelman seuraava askel</p>	
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Aikuinen valvoo ja ohjaa WC –tilanteet.</p> <p>Pienin askelin sosiaalista kehitystä ja tunnetaitoja vahvistava ohjelma 3-vuotiaille soveltuvin osin.</p> <p>Kuvien käyttö (liikennevalot/kerätään lelut) apuna jälkien siivoamisessa.</p> <p>Lapsen ruoka-annoksen koko lapsen tarpeita vastaavaksi.</p> <p>Säänmukaisesta vaatetuksesta keskustelua tiimin kesken/huoltajien kanssa.</p> <p>Mintut: Opetamme turvataitoja lapsille, syksyn aikana käymme turvataito julisteen läpi lasten kanssa.</p> <p>Lapsia ohjataan sanallisesti/kuvallisesti huolehtimaan säänmukaisesta pukeutumisesta. Pukeutumiskuvat eteiseen</p>

	<p>Sinikellot: Tuetaan lapsen itsenäisyyttä ja omatoimisuuden heräämistä. Erilaisia perustaitoja harjoitellaan arjen eri tilanteissa. Opetellaan kunnioittamaan ja suojaamaan omaa ja toisten kehoa (lyöminen, leikkittely). Hyödynnetään koko talon liikuntavälineitä ja pidetään niitä esillä. Ohjeistetaan huoltajia lasten sopivasta ja säänmukaisesta pukeutumisesta.</p>
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	<p>Miten tunnetaitoja/turvataitoja on vahvistettu ryhmässä (menetelmät/välineet)?</p> <p>Pcs-kuvien aktiivinen käyttö ryhmän eri tiloissa, onko toteutunut?</p> <p>Onko aikuinen jakanut ruoan lasten tarpeet huomioiden?</p> <p>Onko vaatetusasioista keskusteltu vasuissa?</p>

Monilukutaito ja tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (2.7)

Monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologista osaamista tarvitaan lasten ja perheiden arjessa, ihmisten välisessä vuorovaikutuksessa sekä yhteiskunnallisessa osallistumisessa. Monilukutaito sekä tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen edistävät lasten kasvatuksellista ja koulutuksellista tasa-arvoa. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tukea näiden taitojen kehittymistä.

Monilukutaito on kulttuurisesti moninaisten viestien ja ympäröivän maailman ymmärtämisen sekä vuorovaikutuksen näkökulmasta keskeinen perustaito. Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Monilukutaidon perustana on laaja tekstikäsitys, jonka mukaan erilaiset tekstit voivat olla muun muassa kirjoitetussa, puhutussa, audiovisuaalisessa tai digitaalisessa muodossa. Siihen sisältyy erilaisia lukutaitoja kuten kuvanlukutaito, numeerinen lukutaito, medialukutaito ja peruslukutaito. Monilukutaito liittyy kiinteästi ajattelun ja oppimisen taitoihin. Lasten kanssa nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Lapsia innostetaan tutkimaan, käyttämään ja tuottamaan viestejä erilaisissa, myös digitaalisissa, ympäristöissä. Monilukutaitoisiksi kehittyäkseen lapset tarvitsevat aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja.

Lasten kanssa tutkitaan ja havainnoidaan tieto- ja viestintäteknologian roolia arkielämässä sekä tutustutaan erilaisiin tieto- ja viestintäteknologisiin välineisiin, sovelluksiin ja peleihin. Digitaalista dokumentointia hyödynnetään leikeissä, tutkimisessa, liikkumisessa sekä taiteellisessa kokemisessa ja tuottamisessa. Mahdollisuudet kokeilla ja tuottaa sisältöjä itse ja yhdessä muiden lasten kanssa käyttäen apuna tieto- ja viestintäteknologiaa edistävät lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taitoja sekä lukutaitoa. Henkilöstö ohjaa lapsia tieto- ja viestintäteknologian monipuoliseen ja turvalliseen käyttöön.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lasten kanssa huomioidaan, tutkitaan ja keskustellaan päivittäisessä toiminnassa ympärillä olevista erimuotoisista teksteistä, esim. liikennemerkit, kuvat, numerot, logot, mainokset jne. On tärkeää tiedostaa, että media ja sen merkitys ovat lisääntyneet ihmisten arjessa ja mediakasvatuksella on tärkeä rooli lasten mediataitojen tukemisessa. Aikuisen on tärkeää olla läsnä ja tietoinen, mitä lapsi tekee tieto- ja viestintäteknisillä välineillä. Lapselle opetetaan että aina on tärkeää kertoa aikuiselle, jos hän näkee tai kuulee sellaista sisältöä, joka pelottaa, ahdistaa tai tekee lapselle pahan mielen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näky:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - PC –kuvat strukturoimassa päivää ja lasten itseohjautuvuutta - Harjoitellaan monilukutaitoa (liikennemerkit, symbolit) - Tabletin käytön ja tiedonhaun opettelu yhdessä lasten kanssa. Erilaiset projektit yhdessä lasten kanssa. Tabletin ja liikunnan yhdistäminen toiminnassa. - Kuvia lasten päivästä, tapahtumista, yms kansioissa lasten drivessa. Lisäksi käytössä Whatsapp nopeampana viestintäkeinona, tiedotusasioissa - Sosiaalinen media käytössä viestinnässä (Facebook, Whatsapp) - TVT –osaamisen jakaminen koko henkilöstölle, syksyllä /keväällä - Uusien nettisivujen luonti, yhteiset koko kaupungilla
---	---

<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Aamuhetkellä päivästruktuurin läpikäynti.</p> <p>Valokuvia tekstiviestillä huoltajille arjen touhuista.</p> <p>Kuvasuunnistus liikunnassa pihalla. Perus tv-taitojen oppiminen: kuvien siirto.</p> <p>Mintut: Aamupiirillä päivästruktuurin läpikäyminen.</p> <p>Oppimispelit käytössä aikuisten valvonnan alla (Ekapeli, Molla ABC, Lolan matikkajuna, matikkakunkku, Piko blocks)</p> <p>Drive käytössä molemmissa pienryhmissä</p> <p>Facebook päivityksiä joka kuukausi ryhmätoiminnasta</p> <p>Sinikellot: Nimetään asioita ja esineitä sekä opetellaan erilaisia käsitteitä. Ipadin käyttö arjessa. Hyödynnetään sosiaalista mediaa sekä Driveä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä.</p> <p>Digitaalista dokumentointia hyödynnetään lasten leikeissä sekä liikkumisessa videoiden ja valokuvaten.</p> <p>Päiväjärjestys näkyville valokuvien. Lasten valokuvat koreihin.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Kuvasuunnistus: kerran syksyllä/kevällä.</p> <p>Sosiaalisen median julkaisut koko talo/ryhmien oma materiaali (esimerkkejä).</p>

Osallistuminen ja vaikuttaminen (2.7)

Aktiivinen ja vastuullinen osallistuminen ja vaikuttaminen luovat perustan demokraattiselle ja kestäväälle tulevaisuudelle. Tämä edellyttää yksilöltä taitoa ja halua osallistua yhteisön toimintaan sekä luottamusta omiin vaikutusmahdollisuuksiinsa. Lasten oikeuksiin kuuluvat kuulluksi tuleminen ja osallisuus omaan elämään vaikuttavissa asioissa. Varhaiskasvatuksessa kunnioitetaan näitä demokratian toteutumisen keskeisiä periaatteita. Varhaiskasvatuksen tehtävä on tukea lasten kehittyviä osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja sekä kannustaa oma-aloitteisuuteen.

Lasten arvostava kohtaaminen, heidän ajatustensa kuunteleminen ja aloitteisiin vastaaminen vahvistavat lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja. Lapset suunnittelevat, toteuttavat ja arvioivat toimintaa yhdessä henkilöstön kanssa. Samalla lapset oppivat vuorovaikutustaitoja sekä yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Henkilöstö huolehtii siitä, että jokaisella lapsella on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Osallistumisen ja vaikuttamisen kautta lasten käsitys itsestään kehittyy, itseluottamus kasvaa ja yhteisössä tarvittavat sosiaaliset taidot muovautuvat.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Lapsi on aktiivinen ja vastuullinen toimija, jonka mielipiteet, toiveet ja tarpeet huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Kaikilla lapsilla tulee olla mahdollisuus osallisuuteen ja vaikuttamiseen iästä, kehitystasosta ja taidoista riippumatta. On tärkeä huomioida, että osallisuus on kaikkien lasten, ei vain puhuvien, oikeus. Aikuisen on tärkeää huomioida ja varmistaa se, että kaikkien lasten mielipide tulee kuulluksi. Aikuinen on aktiivinen ja aloitteellinen vuorovaikutussuhdeissa lapsen.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lapsi mukana toiminnan suunnittelussa ja toiminnan toteutuksen suunnittelussa. - Video toiminnasta huoltajille. - Lapsen ”vasu” –keskustelu: huoltajien toiveet huomioidaan toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa sekä arjen tilanteissa. - Lasten kokoukset: osallistaminen keskustelemalla/ äänestys, esim. mikä kirja luetaan, mikä laulu lauletaan, minne mennään retkelle... - Otetaan lapset mukaan arjen työtehtäviin (pedit, kattaminen, pöydän pyyhkiminen...)
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Toimintahetkeä videoidaan.</p> <p>Sadutusta syksyllä/kevällä. Aikuinen on läsnäoleva kuuntelija.</p> <p>Arjen eri tilanteissa esim. päivähetki/laulis/liikunta kysytään lasten toiveita (ylös kirjattuna vasu-seinälle)</p> <p>Mintut: Äänestys käyttöön, jokaisen mielipide on tärkeä.</p> <p>Lapset suunnittelevat yhteissyntäreit.</p> <p>Lasten sadutusta pienryhmissä ja koko ryhmissä.</p> <p>Lapsia sadutetaan pienryhmissä ja koko ryhmissä 4krt / vuodessa.</p> <p>Myös leikkejä sadutetaan Kettu ryhmässä.</p> <p>Drive kansioon lisätään videoita lasten toimintahetkistä / onnistumisista.</p> <p>Lasten mielipiteitä ja ideoita kysytään ”kuinka liikuntatuokio sujui?” ja ”kuinka luontoretki sujui” –kaavakkeissa. Eteisessä nähtävillä vanhemmille</p>

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Sadutus 2-4 kertaa vuodessa. Onko videoita eri sisältöalueista otettu? Onko lasten toiveet toteutuneet?
------------------------------------	---

Kielten rikas maailma (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on vahvistaa lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien sekä kielellisten identiteettien kehittymistä. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan lasten uteliaisuutta ja kiinnostusta kieliin, teksteihin ja kulttuureihin. Kielen kehityksen tukeminen kytkeytyy lapsen monilukutaidon kehittymiseen (luku 2.7). Lisäksi se on yhteydessä muun muassa lasten kulttuuriseen osaamiseen ja vuorovaikutukseen liittyvään laaja-alaiseen osaamiseen. Kehittyvät kielelliset taidot avaavat lapsille uusia vaikuttamisen keinoja, mahdollisuuksia osallisuuteen ja aktiiviseen toimijuuteen.

Kieli on lapsille sekä oppimisen kohde että väline. Sen avulla lapsi ottaa haltuun erilaisia tilanteita ja asioita sekä toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa, ilmaisee itseään ja hankkii tietoa. Lasten kielellistä kehitystä tukee monipuolinen varhaiskasvatuksen kieliympäristö sekä yhteistyö huoltajien kanssa. Varhaiskasvatuksessa lapsille annetaan kannustavaa ja johdonmukaista pa-lautetta heidän kielenkäyttö- ja vuorovaikutustaidoistaan.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Kieleen tutustuminen tapahtuu varhaiskasvatuksessa arjen kaikissa vuorovaikutustilanteissa työntekijöiden ja toisten lasten kanssa. Kielen oppimisen tukena käytetään mm. monipuolisesti kuvia ja tarvittaessa esimerkiksi tukiviittomia.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Loruja, kirjoja, satuja, lauluja päivittäin (riittäminen, kielellä leikkiminen) - Lasten tuottamien esitysten ja sanallisten tuotosten(riimit, lorut) dokumentointi eri tavoin, esim. videointi, kirjaus, valokuvaus. - Kuvakirjat ja PCS-kuvat käytössä kielen oppimisessa. - Tukea kielen oppimisessa tarvitseva lapsi
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Aamu –ja päivähetkellä tutut laulut/lorut.</p> <p>Kirjastoauto aktiivisessa käytössä, josta lapset saavat valita mieleisiään kirjoja luettavaksi.</p> <p>Lepohetkellä ikäkauteen sopivat sadut.</p> <p>Selkokieli kuvakirja+kommunikaatiokansio käytössä</p> <p>Mintut: Luetaan lapsille viikottain pienryhmissä, keskustellaan kirjojen sisällöstä.</p> <p>Lepohetkillä ikäkauteen sopivat sadut.</p> <p>Satuhieronta ketuilla käytössä syksyllä.</p> <p>Vierailut kirjastoautossa.</p> <p>Riimit ja lorut viikottain päivä- ja aamupiireillä</p> <p>Sinikellot: Sadutetaan lasten omia töitä esim. piirustukset ja maalaukset. Luetaan, lauletaan ja lorutellaan useasti päivän eri tilanteissa ikä, taitotaso ja lapsen yksilöllinen huomiointi. Esineitä ja asioita sanoitetaan arjen eri tilanteissa. Toimitaan tilanteen mukaan. Lapset saavat lainata haluamiaan kirjoja kirjastoautosta, joita luetaan ja katsellaan itsenäisesti ja yhdessä.</p>

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Kielen kehityksen tukemiseksi erilaisen materiaalin käytön toteutuminen? Satuhieronnan toteutuminen? Kirjastoauton aktiivinen käyttö ja lasten osallisuuden huomioiminen kirjojen valinnassa.
------------------------------------	---

Ilmaisun monet muodot (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on tavoitteellisesti tukea lasten musiikillisen, kuvallisen sekä sanallisen ja kehollisen ilmaisun kehittymistä sekä tutustuttaa heitä eri taiteenaloihin ja kulttuuriperintöön. Lasten ilmaisulle on luonteenomaista kokonaisvaltaisuus ja ilmaisun eri muotojen luova yhdisteleminen. Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen edistävät lasten oppimisedellytyksiä, sosiaalisia taitoja ja myönteistä minäkuvaa sekä valmiuksia ymmärtää ja jäsentää ympäröivää maailmaa. Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät, kun lapset tutkivat, tulkitsevat ja luovat merkityksiä erilaisia ilmaisun taitoja harjoittelemalla. Kyky kuvitella ja luoda mielikuvia on keskeistä myös lapsen eettisen ajattelun kehittymiselle. Kulttuuriperintöön, taiteeseen ja ilmaisun eri muotoihin tutustuminen vahvistaa lasten osaamista myös monilukutaidon sekä osallistumisen ja vaikuttamisen osa-alueilla.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa tarjotaan päivittäin lapsille omaehtoista tai ohjattua toimintaa ilmaisun parissa. Varhaiskasvatuksen toiminnassa on tilaa lapsista lähtöisin olevalle luovuudelle ja kekseliäisyydelle. Lasten kiinnostuksen kohteet ja ajankohtaiset aiheet huomioidaan työtapojen valinnassa. Varhaiskasvatuksen työntekijät keskustelevat lasten kanssa ja havainnoivat lasten toimintaa lapsilähtöisten ideoiden toteutumisen mahdollistamiseksi.

Varhaiskasvatuksen arjessa mahdollistetaan lapsille omaehtoinen kulttuurin tuottaminen sekä luodaan tilaisuuksia päästä esiintymään toisille lapsille ja aikuisille. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan esiintymisen erilaiset tavat ja toimintamallit, esimerkiksi esitys voi olla ennalta nauhoitettu, animaatio jne.

Lapsilla tulee olla tieto varhaiskasvatuksen tarjoamista mahdollisuuksista. Kaikkien välineiden ei tarvitse olla esillä, mutta lapsilla on oltava tieto esimerkiksi kuvien kautta siitä, mitä he voivat käyttää.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Lasten ideat ja ajatukset suunnittelun pohjaksi. - Toimintatapojen toteuttamisessa otetaan lasten ikä- ja taitotaso huomioon. - Lapsia kannustetaan omiin esityksiin. - Välineistöä ja erilaisia materiaaleja pidetään esillä (esim. roolivaatteet). - Ilmaisussa hyödynnetään kierrätysmateriaalia. - Oman ryhmän viikoittaiset laulukset. - Musiikin ja liikkeen käyttö arjen eri tilanteissa. - Työntekijöiden vahvuuksien hyödyntäminen.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Vasusta ja arjen havainnoista (leikkivihko) nousseet lasten kiinnostuksen kohteet suunnittelun pohjana.</p> <p>Vo:t pitävät laulukset sovittuina aikoina viikottain.</p> <p>Aikuisten pieniä draamaesityksiä (pöytäteatteria)kerran syksy/ kerran kevät.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vo:t suunnittelevat yhdessä liikunnallisia lauluksia.Koko tiimin ideat huomioidaan toiminnan suunnittelussa. <p>Mintut: Lasta kuunnellaan ja otetaan kiinnostuksenkohteet huomioon.</p> <p>Vuorovaikutus lasten/ lapsen kanssa on varhaiskasvatuksen perusta</p> <p>Kannustetaan ja annetaan aikaa lasten omiin esityksiin iltapäivisin.</p> <p>Toivemusiikkihetkiä iltapäivisin</p> <p>Ketut: Lapsen oma toivepäivä, jolloin lapsi on saanut täyttää kotona vanhempien kanssa ” minun toivepäiväni” –kaavakkeen. Toive toteutetaan syksyn aikana.</p>

	<p>Sinikellot: Roolivaatteet ja -välineitä lasten saataville. Päivittäinen päivähetki ennen lounasta (laulut, lorut, sadut, esitykset, liikkuminen). Hyödynnetään kierrätysmateriaalia ja työntekijöiden vahvuuksia eri muodoissa.</p>
Arviointisuunnitelma ja arviointi:	<p>Lasten ja huoltajien ajatuksia vasuun+leikkivihkon havainnot koottuna yhteiselle paperille osaksi toiminnan suunnittelua.</p> <p>Toteutuiko laulukset/ esitykset?</p> <p>Toteutuiko ”Saanko ehottaa?” (tiimiläisten vahvuudet)</p>

Minä ja meidän yhteisömme (4.5)

Lasten elinpiiri laajenee heidän aloittaessaan varhaiskasvatuksen kodin ulkopuolella. Kodin perinteiden, toimintamallien, arvojen ja katsomusten lisäksi lapset kohtaavat toisenlaisia tapoja ajatella ja toimia. Varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tehtävää lähestytään eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmista. Toiminnassa voidaan käyttää monipuolisesti esimerkiksi satuja, musiikkia, kuvataidetta, leikkiä, draamaa, erilaisia mediasisältöjä sekä vierailijoita, vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia. Minä ja meidän yhteisömme -oppimisen alue tukee erityisesti lasten kulttuuriseen osaamiseen, vuorovaikutukseen ja ilmaisuun sekä ajatteluun ja oppimiseen liittyvää laaja-alaista osaamista (luku 2.7).

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen lapsiryhmien säännöt luodaan yhdessä lasten kanssa ja laitetaan lasten nähtäville kuvilla tai muutoin lapsille sopivalla tavalla havainnollistettuina. Säännöistä ja niiden perusteluista tulee aidosti keskustella lasten kanssa.

Kajaanin varhaiskasvatuksessa on laadittu katsomuskasvatukseen yhteiset ohjeet, jotka löytyvät Intrasta (Sivistys-> Varhaiskasvatus-> Ohjeet) ja pdf-lomakkeista.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ryhmien säännöt tehdään yhdessä lasten kanssa. Säännöt esillä sekä tekstinä, että kuvina - Eri ympäristöissä liikkuminen (metsä, kaupunki, kaupunkiliikenne..) - Käyttäytymissäännöt eri paikoissa ja sääntöjen perustelut. Esim kirjastoauto, teatteri, kauppa...) - Hyvä ”ME” –henki, kiusaamiselle nollatoleranssi. Aikuisen esimerkillä iso vaikutus - Mahdollisuuksien mukaan yhteistyö muiden ryhmien lasten kanssa (leikki, retket, vierailut muiden ryhmässä) - Yhteistyö lähialueen hoivakotien, srk:n ja päiväkotien kanssa → kuva, video, kirjetervehdys - Keskustelua erilaisuudesta
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Säännöt luodaan yhdessä lasten kokouksessa kuvaten ja keskustellen.</p> <p>Kiusaamisen ehkäisy:aikuisen läsnäolo, mallintaminen vuorovaikutustilanteissa tilanteissa ja tunnekuvien käyttö.</p> <p>Erilaisuudesta keskustelua lapsiryhmän kanssa.</p> <p>Mintut: Mintut tekevät kirjalliset ja kuvalliset säännöt.</p> <p>Vuorovaikutustaidot, hyvät tavat, asiat, joista tulee hyvä ”ME ” –henki.</p> <p>Kasvattajat ennalta ehkäisevät kiusaamista olemalla leikkitilanteissa läsnä.</p> <p>Videointia, kuvia ja kirjetervehdys lähialueen hoivakotiin/ päiväkotiin syksyllä ja keväällä.</p> <p>Sinikellot: Puututaan heti lasten kiusaamistilanteisiin näyttämällä ja sanoittamalla positiivista käyttäytymismallia. Tuomme esille eläinhahmojemme kautta tunteiden ilmaisua ja tunnetaitoja, joita voidaan harjoitella arjen eri tilanteissa. Jokaiselle lapselle annetaan aikaa turvalliseen päiväkodin aloitukseen sekä ryhmäytymiseen.</p>

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	<p>Onko yhdessä luodut säännöt laitettu lasten nähtäväksi ryhmissä?</p> <p>Kasvattajien läsnäolo arjen eri tilanteissa/kiusaamistilanteiden selvittely?</p> <p>Miten yhteistyö lähialueen toimijoiden kanssa on toteutunut?</p> <p>Sinikellot: Käytimmekö eläinhahmoja osana arkimme tunnetaitojen sanoitusta? Onko lapselle mahdollistettu turvallinen päiväkodin aloittaminen</p>
------------------------------------	---

Tutkin ja toimin ympäristössäni (4.5)

Varhaiskasvatuksen tehtävä on antaa lapsille valmiuksia havainnoida, jäsentää ja ymmärtää ympäristöään. Lapsia ohjataan tutkimaan ja toimimaan luonnossa ja rakennetussa ympäristössä. Varhaiskasvatus tukee lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä sekä vahvistaa myön-teistä suhtautumista matematiikkaan. Varhaiskasvatukseen sisältyy myös ympäristökasvatusta ja teknologiakasvatusta. Oppimisympäristöihin liittyvät omakohtaiset havainnot, kokemukset ja elämykset auttavat lapsia ymmärtämään syy- ja seuraussuhteita sekä kehittymään ajattelijoina ja oppijoina. Lasten kehittyvä taito nimetä asioita sekä käyttää erilaisia käsitteitä edistää monilukutaitoa.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toiminnassa huomioidaan kestävän kehityksen näkökulma. Hankinnat tehdään harkiten ja suositaan välineitä, jotka ovat kestäviä ja tarvittaessa korjattavia. Askarteluissa hyödynnetään kierrätys- ja luonnonmateriaalia.

Lapsia ohjataan käyttämään vettä ja sähköä tuhlaamista välttämällä. Lasten kanssa harjoitellaan ja opetellaan ruuan arvostamista. Yhdessä voidaan esimerkiksi seurata ruuan hävikkiä. Opetellaan ruuan annostelua: ”minkä verran jaksan syödä?”.

Merkkipäiviä juhlistettaessa suositaan aineettomia lahjoja. Varhaiskasvatuksessa erilaisissa juhlissa suositaan erilaisia leikkejä ja muuta toimintaa herkkujen sijaan.

Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan lasten kanssa kierrättämistä päivittäisessä toiminnassa. Ryhmissä lajitellaan jätteet kierrätysastioihin yhdessä lasten kanssa.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Metsä ja lähiympäristö oppimisympäristönä, kerätään yhdessä lasten kanssa luonnonmateriaaleja, tutkitaan, kuvataan luontoa -Tutustutaan kotikaupunkiin käyttämällä lähiliikennettä ja ilmaisia koulukyytejä -Ohjataan lapsia pesemään kädet vettä ja paperia säästämällä -Piirustuspaperia käytetään tarkoituksenmukaisesti -Varastossa olevia askartelumateriaaleja käytetään tehokkaasti (kierrätysmateriaali) -Ohjataan lapsia ottamaan ruokaa sen verran kuin jaksaa syödä -Matemaattinen ajattelu ja käsitteet arjen toiminnoissa päivittäin näkyviksi
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Aikuinen on WC-tilanteissa läsnä ohjaten lapsia toimimaan ekologisesti mm. paperin, veden ja sähkön säästäminen. Kierrätysmateriaalin vieminen lähilajittelupisteisiin.</p> <p>Luonnonmateriaalin käyttö askartelussa.</p> <p>Ekokurre vieraillee Vanamossa 26.11.</p> <p>Mintut: Ekologinen ajattelu kaikessa toiminnassa, mm. oman ruokamäärän arvionti, askartelumateriaalien järkevä käyttö.</p> <p>Viskareiden syntymäpäivä käytäntö: Lapset ovat tehneet kortit toisilleen. Kortti laitetaan aarrearkkuun ja syntymäpäivänä lapsi saa kortin ja laulun. Synttärisanarit kerätään 2-3 ryhmään ja he saavat päättää minttujen yhteisen juhlapäivän ohjelman/ toteutuksen.</p> <p>Ketut: Lapsi saa päättää eteisen ovesta eläimen kuvan korttiin, jonka hän itse liimaa siihen. Lapselle tehdään kortissa oleva satuhieronta ja hän pääsee synttärikiikkuun. Lopuksi hän päättää ystävänsä jonka kanssa ruokailee synttärilounaan.</p> <p>SINIKELLOT: Aikuinen valvoo wc-tilanteet ja sanoittaa toimintoja. Lähimetsä tutkimis- ja toimintaympäristönä ympäri vuoden. Käymme paikallisliikenteen busseilla mm.pääkirjastossa, museossa ja kaupungin puistoissa koronarajoitteet huomioiden. Huomioidaan lasten merkkipäivät ja eri kalenterijuhlat.</p>

Arviointisuunnitelma ja arviointi:	Kuvia drivessa kierrätyksestä/ luonnon materiaalien käytöstä. Toteutuiko EkoKurren vierailu?
------------------------------------	---

Kasvan, liikun ja kehityn (4.5)

Kasvan, liikun ja kehityn -oppimisen alueeseen sisältyy liikkumiseen, ruokakasvatukseen, ter-veyteen ja turvallisuuteen liittyviä tavoitteita. Varhaiskasvatuksen tehtävänä on luoda pohja lasten terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle sekä fyysistä aktiivisuutta edistävälle elämäntavalle yhdessä huoltajien kanssa. Tämä oppimisen alue tukee erityisesti itsestä huolehtimiseen ja arjen taitoihin liittyvää laaja-alaista osaamista.

Paikallisesti päätetyt asiat:

Varhaiskasvatuksen toimintayksiköissä lapsille tarjotaan ravintosuositusten mukaisia aterioita. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ja kainuulaiseen ruokakulttuuriin. Varhaiskasvatuksessa tarjottavien aterioiden myötä lapset tutustuvat suomalaiseen ruokakulttuuriin, ruokailutapoihin ja erilaisiin ruokiin. Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia terveellisiin ruokailutottumuksiin. Varhaiskasvatuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset.

Kajaanin LiikuntaVasu toimii lasten liikkumista ohjaavana suunnitelmana, joka löytyy Kajaanin kaupungin intrasta (Varhaiskasvatus-> lomakkeet -> liikunta) ja pdf-lomakkeista.

Kajaanin varhaiskasvatus on mukana valtakunnallisessa lasten liikkumis- ja hyvinvointiohjelmasa Ilo kasvaa liikkuen. Varhaiskasvatustyksiköt toteuttavat ohjelmaa omien kehittämiskohteidensa kautta ja Varhaisvuosien fyysisen aktiivisuuden suositusten mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa pyritään siihen, että lapsi liikkuu varhaiskasvatuspäivän aikana kaksi tuntia.

Kaikissa päiväkodeissa toimii nimetyt liikuntavastaavat, joiden tehtävänä on yhdessä muun varhaiskasvatustyksikön henkilöstön kanssa edistää ja koordinoita varhaiskasvatuksessa olevien lasten liikkumista.

Lasten motorista kehitystä havainnoidaan päiväkodeissa motorisen kehityksen havainnointilomakkeen avulla. Lasten motoriseen kehitykseen liittyvä havainnointilomake täytetään lapsen varhaiskasvatussuunnitelman yhteydessä vuosittain.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ”Ilo kasvaa liikkuen” –ohjelmassa mukana olo -Liikuntaa integroidaan arjen toimintaan (tilat/iltapäivän hyödyntäminen) -Videoidaan liikuntatuokiossa yksittäistä lasta/koko ryhmää -Liikuntavälineet ovat sisällä lasten saatavilla / tai liikuntavälineistä kuvat muistutuksena -Hyppyruutuja ja muita liikuntaa edistäviä kuvioita lattioihin -Viikottaiset salivuorot Kuurnan nuorisotalon salissa -Liikunnan vuosikello toimii säännöllisen ja suunnitellun liikunnan perustana.Lapset ovat osallise-na myös liikunnan suunnittelussa, valmistelussa ja siivouksessa -Hiihto, luistelu ja uinti ikätaso huomioiden -Mahdollisuuksien mukaan järjestetään liikuntaa myös yli ryhmärajojen: esim. sählyä salissa, tanssia -Kävelyretkillä huomioidaan turvallisuuskasvatus (liikennemerkkit, suojatiermerkinnät yms.) -Motoristen taitojen havainnointilomake käytössä -Mahdollisuuksien mukaan pidetään perheille perheliikuntatapahtuma, jossa vanhempien osallisuus myös huomioidaan -Hyvät ruokatavat: kiitos, ole hyvä ja saisinko lisää? -Lapsia kannustetaan maistamaan kaikkea ja puhutaan terveellisen ruuan merkityksestä kasvulle -Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen ruokailutilanteessa, ruuan haku ja astioiden palautus
--	--

<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot:joka viikkoiset liikuntahetket salissa tai lähiympäristössä</p> <p>Ruokailu: miten pyydän lisää, kiitän, palautan astiat ruokakärryyn.</p> <p>Mintut: Joka viikkoiset liikuntatuokiot salissa tai lähikentällä/ympäristössä.</p> <p>Lasten kanssa täytetään metsäretken tai liikuntatuokion jälkeen ” miten sujui ?” –kaavake, lasten palaute ja seuraavan kerran ideat huomioon. Vanhemmille nähtäväksi</p> <p>Motorinen havainnointirata viikolla 44-45 Unikoilla ja Mintuilla</p> <p>Sinikellot: Lapsia kannustetaan maistamaan erilaisia ruokia ja käytetään maistelulusikoita tarvittaessa. Huomioidaan kauniit ruokatavat sekä käytöstavat. Hyödynnetään valtakunnallista ja paikallista liikuntavasua. Liikutaan monipuolisesti sisällä ja ulkona hyödyntäen eri oppimisympäristöjä.</p> <p>- Liikunnan vuosisuunnitelma ryhmiin; liikunta on suunnitelmallista ja tavoitteellista lasten osallisuus huomioiden.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Miten liikuntaa on integroitu arjen eri hetkiin/miten liikuntavälineitä ja tiloja on käytetty?</p> <p>Unikot/Mintut:Toteutuiko motorinen havainnointirata vko 44-45?</p> <p>Liikunnan vuosikellon merkitys liikunnan suunnittelussa?</p> <p>Sinikellot:</p> <p>Onko maistelulusikoita käytetty apuna tutustuessa makumaailmoihin?</p> <p>Miten valtakunnallinen ja paikallinen vasu näkyi arjessamme?</p>

Eri kieli- ja kulttuuriryhmien varhaiskasvatuksen toteuttamista (4.7)

(täytetään tarvittaessa)

Varhaiskasvatuksen lähtökohtana on tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus. Osallistuminen varhaiskasvatukseen tukee eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten mahdollisuutta oppia suomea toisena kielenä luonnollisissa vuorovaikutustilanteissa, pienryhmätoiminnassa ja yksilöopetuksena. Varhaiskasvatuksessa hyödynnetään Kajaanin kaupungin varhaiskasvatuksen kotouttamisohjelmaan ja intraan koottuja maahanmuuttajatyössä käytössä olevia toimintamalleja ja materiaaleja.

Jokaisessa päiväkodissa on nimetty maahanmuuttajatyön yhteyshenkilö, joka huolehtii osaltaan yksikkönsä tiedottamisesta maahanmuuttajatyöhön liittyvissä asioissa. Yksikköjen yhteyshenkilöt perehdyttävät, ohjaavat ja neuvovat uutta henkilöstöä niissä ryhmissä, joissa on eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia. He ohjeistavat tulkkausten tilaamisen ja toteuttamisen. Yhteyshenkilöt neuvovat mistä materiaalit ja tieto löytyvät. He osallistuvat yhteyshenkilötapaamisiin ja kehittävät sekä jakavat hyviä käytäntöjä.

<p>Näin toimimme ja näin osallisuus näkyy:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Aloituspalaveri (tulkkaus) ja käytännön arkeen perehdyttäminen kuvin/videoin. - Käytetään intran käänösmateriaalia. - Henkilökohtainen opastus esim. sähköisessä ilmoittautumisessa . - Eri kulttuureihin tutustuminen esim. juhlahpyhät, traditiot - Talon yhdyshenkilö pitää talon henkilöstölle ohjaus/neuvonta palavereja syksylä/kevällä.
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Unikot: Yhteistyö puheterapeutin kanssa. Ryhmässä käytetään sovittuja materiaaleja kielen tukemisessa (Pcs-kuvat, leikin ohjaus kuvat, pienet lausenauhat) ja selkokielisiä kirjoja.</p> <p>Vasuissa tulkkaus+video lapsen leikistä/vuorovaikutus vertaisryhmässä.</p> <p>Mintut: Kirjojen luku kahdestaan lapsen kanssa.</p> <p>Tabletin käyttö kielenkehityksen tukena (Moomin language school)</p> <p>Sinikellot: Käytetään tarvittaessa esim. tulkkipalvelua vasukeskusteluissa ja lapsen tutustuessa vanhempiensa kanssa päiväkotiin. Kulttuuriasiat huomioitu arjen eri tilanteissa (ruokailut ja vierailut). Mikäli ryhmäämme tulee eri kieli- ja kulttuuritaustainen lapsi.</p>
<p>Arviointisuunnitelma ja arviointi:</p>	<p>Kielen tukemiseen liittyvien käytäntöjen toteutuminen?</p> <p>Tulkkausten toteutuminen vasukeskusteluissa?</p> <p>Yhteyshenkilön neuvonnan/ tulkkausohjauksen toteutuminen?</p>

Pedagogisen toiminnan arviointi ja kehittäminen (7.1)

Pedagogisen toiminnan arvioinnin tarkoitus on varhaiskasvatuksen kehittäminen sekä lasten kehityksen ja oppimisen edellytysten parantaminen. Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ja lasten varhaiskasvatussuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Pedagoginen dokumentointi on varhaiskasvatuksen suunnittelun, toteuttamisen, arvioimisen ja kehittämisen keskeinen työmenetelmä. Se on jatkuva prosessi, jossa havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta muodostavat ymmärrystä pedagogisesta toiminnasta. Pedagoginen dokumentointi mahdollistaa lasten ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. (4.2)

Paikallisesti päätetyt asiat:

Jokainen varhaiskasvatusyksikkö laatii varhaiskasvatussuunnitelmaan pohjautuvan vuosisuunnitelman toiminnalleen ja yksikkökohtaisesta vuosisuunnitelmasta tehdään tarkennuksia tiimin tasolle. Vuosisuunnitelmat ja niiden toteutuminen arvioidaan toimintakauden päätteeksi. Yksikkökohtainen vuosisuunnitelma julkaistaan päiväkodin nettisivuilla. Huoltajilla on oikeus nähdä yksikkökohtainen vuosisuunnitelma halutessaan myös päiväkodilla.

Jokaisessa tiimissä toteutetaan säännöllistä ja jatkuvaa itsearviointia. Arvioinnin ja kehittämisen tukena käytetään pedagogista dokumentointia. Tiimipalaverien aiheena on tärkeää olla tiimissä toteutettavan pedagogiikan arviointi ja kehittäminen

<p>Arvioinnista nousevat kehittämisen tavoitteet ja suunnitelma sen toteuttamiseksi:</p>	<p>Joka ryhmässä on drive kansiot sisältöalueille, joista huoltajat näkevät ryhmien pedagogista toimintaa.</p> <p>Pedatiimit säännöllisiä kerran kuussa. Tiimipalaverissa yhteinen palaveripohja, jossa myös tiimin ilmapiirin ja toimivuuden arviointia.</p> <p>VASUseinä: pedagogiikka kuvin huoltajille näkyväksi (painopiste alueet leikki, kieli ja tunnetaidot)</p> <p>Olemme mukana Karvin laadun arviointityökalujen pilotoinnissa. Arvioinnin vastuuryhmä sovittu.</p> <p>Party Parempi työyhteisö-kyselyn tulokset käsitelty henkilöstön kanssa 6.11.2020</p> <p>Henkilöstön työhyvinvointi ja vuorovaikutus: Työilmapiiri- kysely tiimeihin syksy/kevät. Tammi-kuussa 2020 tiimin kehittyneisyyden arviointilomake.</p>
<p>Tavoitteiden tarkennus tiimiin:</p>	<p>Tiimien vetäjän vievät myös pedatiimistä tiimipalaveriin tietoa pilotointi prosessin kulusta.</p> <p>Tiimipalaveri pohjan käyttöönotto tiimeissä marraskuussa -20</p>
<p>Toteutuneen suunnitelman arviointi:</p>	<p>Karvin pilotoinnin itsearviointien, analysoinnin ja kehittämisen toteutuminen?</p> <p>Tiimipalaveri pohjan vaikutus tiimin toimivuuden /kehittämisen arviointiin.</p>